

УДК 3.36.303/304.322

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.80.1.21>

Зусь В. М., Новіков Б. В., Сторожик М. І.

СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА ЯК КОНТИНУАНТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

У статті досліджено соціальні проблеми, які передбачають застосування мультипарадигмального підходу до їх розгляду, а це своєю чергою дає змогу глибше розкрити їх конструкцію, моделювання і вирішення. Цей підхід не лише передбачає дослідження ситуації, в якій виникла соціальна проблема, але й дає змогу змодельовати поведінку людей, котрі визначають ситуацію як проблемну. У структурі соціальної проблеми кристалізуються об'єктивні умови, суб'єктивне визначення і опис.

Встановлено, що виділення рівнів, стадій, етапів, властивостей та інших елементів у засобі реалізації соціальної проблеми допомагає вирішенню різних технологічних завдань соціального забезпечення, відображенню проблем у реалізації соціальної політики.

З логічної позиції обґрунтовано, що континуанта соціальної проблеми – це своєрідний поліном, який репрезентує в її механізмі одноцілість послідовностей, зв'язностей рясногранних соціальних потреб, інтересів і цілей, сформульованих як певне соціальне завдання.

Досліджено, що ці завдання сконцентровані на формуванні належного соціального середовища і реалізуються шляхом розгортання спеціалізованої діяльності соціальних інститутів. Їх робота спрямована на конкретну людину, рішення її індивідуальних проблем і втілюється в різноманітних формах соціального захисту: надання допомоги, обслуговування, супроводу, благодійність, волонтерство.

Визначено, що суперечливі соціальні проблеми виникають по-різному, мають неоднакову природу і перебувають у розмаїтих причинно-наслідкових зв'язках, а отже, крім соціальної статистики, в структурі соціальної проблеми варто також виокремлювати її соціальну динаміку.

Доведено, що динамічна природа соціальної проблеми зумовлює необхідність дослідження механізму її розвитку на підставі традиційного підходу, який спирається на об'єктивістське тлумачення сутності соціальної проблеми. Він ґрунтується на виокремленні в ній дисфункцій, патологій, дезорганізації або девіантності як шкідливих чи руйнівних ознак для життя суспільства.

Ключові слова: соціальна проблема, континуанта соціальної проблеми, структура соціальної проблеми, розв'язання соціальної проблеми, мультипарадигмальний підхід.

Останнім часом увагу дослідників соціальної проблеми дедалі більше привертає мультипарадигмальний підхід до її розгляду, засади якого сформулювали Р. Фулер і Р. Майерс. З їхнього погляду, кожна соціальна проблема має власну структуру і складається з об'єктивної умови та суб'єктивного визначення. Об'єктивною умовою соціальної проблеми є верифікована ситуація, наявність і масштаби якої можуть бути перевірені неупередженим спостерігачем. А суб'єктивне визначення – це усвідомлення індивідами того, що наявна умова загрожує певним значущим для них цінностям [8]. Подібні ідеї мають місце також у концепції “інтегрованих соціологічних парадигм”, архітектори якої намагаються поєднати об'єктивний і суб'єктивний підходи з мікро- та макрорівнями соціологічного розгляду соціальних проблем. На цій підставі пропонуються різні моделі аналізу соціальних проблем, які призначені для використання професійними соціологами, соціальними політиками і соціальними працівниками [1; 6]. Конструктивізму такому моделюванню також додає репрезентоване Е. Рубінгтоном і М. Вейнбергом визначення соціальної проблеми як передбачуваної ситуації, несумісної з цінностями значної кількості людей, які стверджують, що необхідно діяти з метою її зміни [9, с. 4]. Подібне визначення спирається на узагальнення підходів семи сучасних соціологічних напрямів – соціальної патології, соціальної дезорганізації, ціннісного конфлікту, девіантної поведінки, маркування, критичної перспективи і соціального конструктивізму, – в яких розглядаються істотні, хоча й різні, аспекти соціальної проблеми. Теоретико-методологічне значення такого мультипарадигмального узагальнення полягає в тому, що воно:

- акцентує на основних ознаках соціальної проблеми;
- увиразнює сучасне розуміння соціальної проблеми та одночасно відтворює традиції її визначення протягом кінця ХХ – початку ХХІ століття;
- є досить широким за обсягом, але може бути уточнене щодо будь-якої зі шкіл соціології соціальних проблем;
- дає змогу розглядати соціальну проблему в єдності її об'єктивних і суб'єктивних аспектів, що відповідає принципам мультипарадигмальності;
- пов'язує соціальну проблему з конкретною ситуацією, яка може бути описана неупередженим спостерігачем;
- допомагає індивідам і соціальним групам, які оцінюють ситуацію як соціальну проблему, узалежнити її і з загальними цінностями, і з тими, котрі руйнують ситуацію, що склалася, і з тими, відновлення яких пов'язане з вирішенням проблеми;
- є вимогою змінити ситуацію або складність її вирішення та здійснити реальні кроки для пошуку шляхів розв'язання соціальної проблеми.

Мета статті – уявити засади ідентифікації соціальної проблеми, виокремити її загальну структуру й елементи для досягнення конкретної проблемної ситуації, в якій перебувають суб'єкти, і формування останньої як реальної проблеми цих суб'єктів з огляду на необхідність переходу до її безпосереднього вивчення та подальшого розв'язання.

Застосування мультипарадигмального підходу одночасно санкціонує і можливість реалізації комплексного й усебічного розгляду соціальної проблеми, і її моделювання. Бо такий підхід не лише передбачає дослідження ситуації, в якій виникла соціальна проблема, але й дає змогу змоделювати поведінку людей, котрі визначають ситуацію як проблему та сподіваються її опанувати. Тобто без прискіпливого розгляду неможливо репрезентувати одноціле і повне уявлення про соціальну проблему, а отже, запропонувати її адекватне вирішення. Адже як континуанта технологізації суспільних процесів соціальна проблема передбачає уявлення її системної природи і структурної одноцілості елементів, а також динаміки, рівнів, етапів розвитку тощо. Наприклад, в алгебрі континуанта – це поліном, або многочлен, який репрезентує визначник тридіагональної матриці і застосовується в узагальнених неперервних дробах; узагальнена дефініція визначає континуанту $K(n)$ за допомогою трьох послідовностей a, b і c , так що $K(n)$ є многочленом від $a_1, \dots, a_n, b_1, \dots, b_{n-1}$ і c_1, \dots, c_{n-1} . Водночас континуанта соціальної проблеми – це своєрідний поліном, який репрезентує в її механізмі одноцілість послідовностей, зв'язностей різногранних соціальних потреб, інтересів і цілей, сформульованих як певне соціальне завдання, яке потребує обов'язкового вирішення.

За аналогією з устроєм соціальної структури суспільства, в якій розрізняють соціальну статистику та соціальну динаміку, в структурі суспільної проблеми можна виокремити подібні складники. З огляду на це будь-яка структурна будова соціальної проблеми може бути репрезентована як певним чином розташовані, упорядковані та пов'язані одна з одною й узалеженні між собою її складники. Об'єктивна складова частина соціальної проблеми – це реальна ситуація або дійсно наявна умова, ознаки і властивості якої можна виокремити й описати. Таким чином, соціальна проблема вважається об'єктивною ще й тому, що завжди має реальні наслідки власного прояву. Отже, її об'єктивний зміст наявний незалежно від того, чи усвідомлюється він індивідами.

Об'єктивна складова частина соціальної проблеми традиційно досліджується в об'єктивістській соціології в контексті двох протилежних із методологічного погляду підходів – системного і соціокультурного. Перший із них передбачає наявність добре розробленої методології дослідження соціальної проблеми, другий ґрунтується на альтернативній щодо теорії систем концепції соціокультурного поля. Остання завбачує нездійсненність спроб упровадження розмаїтих взірців, норм, цінностей як культурних зразків способів існування людини, типів мислення і розуміння в побудовану на упорядкованості, організованості й ієрархії соціальну конструкцію. Принагідно треба застерегти, що жоден із зазначених методологічних підходів не має будь-яких істотних переваг над іншим. Отже, в системній моделі об'єктивна складова частина соціальної проблеми атестується:

– по-перше, внутрішніми проблемами соціальної системи (пов'язаними з ієрархією підсистем і їх взаєминами, з неотриманням статусу ідентичності в системі будь-якої з її підсистем, а також із межами підсистем і межами взаємодії системи з іншими системами);

– по-друге, проблемами функціонування системи, тобто трьома основними формами дисфункцій – функціональним випаданням (не виконуються системні цілі), функціональною помилкою (руйнується «сенса» соціальної системи) та функціональним конфліктом (частини системи діють одна проти одної, не кооперуються і блокують систему);

– по-третє, проблемами міжсистемних зв'язків, які пов'язані з неконгруентністю систем або негативними взаєминами між ними (виникають внаслідок дефіциту міжсистемних зв'язків або стосунків між чужими і навіть конфліктними за цілями системами) [2, с. 9].

З огляду на складність соціальної проблеми системна модель передбачає розгляд суспільства на трьох рівнях: макро-, мезо- і мікрорівні. Соціальні проблеми виникають на кожному з цих рівнів і визначають їх властивості: масштаб, місце локалізації, соціальні наслідки тощо [7, с. 105]. Такі властивості мають кількісні показники і можуть бути соціологічно виміряні та застосовані щодо розв'язання власне соціальних проблем. Але це дуже складний процес, узалежнений зі станом соціального середовища, розвитком суспільних відносин, виконанням суб'єктами цих відносин різних дій тощо. Водночас виокремлення рівнів, стадій, етапів, властивостей та інших елементів у механізмі реалізації соціальної проблеми значною мірою допомагає вирішенню тих важливих технологічних завдань соціального забезпечення, які спрямовані на формування належного соціального середовища і розгортаються як спеціалізована діяльність соціальних інститутів. Втілюючись у розмаїтих формах соціального захисту, обслуговування, супроводу, доброчинності тощо, така діяльність спрямована на конкретну людину і вирішення її індивідуальних проблем, які виникають під час життєдіяльності. Тому соціальне забезпечення має супроводжуватися усвідомленим вибором, ґрунтовною підготовкою і постійним удосконаленням професійного рівня фахівців, які його здійснюють, адже лише висококваліфіковані спеціалісти спроможні виконувати передбачені під час розв'язання соціальної проблеми складні технологічні завдання, пов'язані з:

- розширенням можливостей і самостійності клієнтів щодо подолання власних проблем;
- налагодженням зв'язків клієнтів із надавачами соціальних послуг;

- підтримкою продуктивного функціонування зазначених налагоджених зв'язків;
- сприянням розвитку соціальних служб, які відповідають потребам клієнтів;
- розширенням можливостей впливу на соціальну політику держави.

Проте треба визнати, що навіть фахівцям нині не всі серед зазначених завдань вдається виконувати ефективно. Водночас деякі з цих завдань перебувають поза межами їхньої компетенції. Крім того, реалізація технологічних завдань соціальної проблеми одночасно пов'язана з багатьма соціокультурними чинниками.

З огляду на це в соціокультурній моделі об'єктивна складова частина соціальної проблеми визначається за допомогою концепту множинності та враховує складність і неоднозначність ситуації взаємодії, яка часто спонукає людину до утримання від відповідальності. Але суспільство існує, поки в ньому щось відбувається. Полікультурне суспільство є певним наслідком процесів автономізації культури і збільшення культурного розмаїття, плюралізації культурних форм та легітимації їх множинності. Отже, культурну неоднорідність суспільства можна репрезентувати як його невід'ємну характеристику, узалежену з множинністю позицій соціального простору, але приховану за визнаною на рівні суспільства загалом ієрархією культурних атрибутів національної держави [4, с. 202]. Тому серед основних чинників детермінації соціальної проблеми на особливу увагу заслуговують динамічність соціальних процесів і непередбачуваність міжсуб'єктних взаємодій у суспільстві. Мається на увазі не тільки його перехід з одного стану в інший, але й розвиток рушійних сил та джерел змін, а також глибинна технологізація усіх підсистем, або сфер існування. Саме в цьому контексті щонайперше мають розглядатися соціальні проблеми сучасного українського суспільства, в якому досвід тоталітаризму й авторитаризму поступається місцем реформуванню різних сфер суспільного життя – економічної, соціальної, політичної, культурної тощо. І хоча одноцілим об'єктом соціального забезпечення вважається насамперед соціально-економічна сфера, її можна конкретизувати, розподіливши на окремі складові частини: від галузі виробництва до побутового обслуговування населення. У кожній з цих складових частин як в об'єктах соціального забезпечення з урахуванням їх специфіки мають вирішуватися проблеми щодо реалізації “найкращих інтересів отримувачів соціальних послуг – дії та рішення, спрямовані на задоволення індивідуальних потреб отримувачів соціальних послуг відповідно до віку, статі, стану здоров'я, особливостей інтелектуального та фізичного розвитку, життєвого досвіду, родинної, культурної, етнічної та іншої належності, потреб та інтересів дітей, осіб з інвалідністю, осіб, визнаних недієздатними, осіб, цивільна дієздатність яких обмежена, осіб похилого віку, а також з урахуванням думки отримувачів соціальних послуг, якщо вони за віком, рівнем розвитку та станом здоров'я можуть її висловити” [5]. Зазначені в Законі України “Про соціальні послуги” дії та рішення мають стати основою тих технологічних завдань, на підставі яких має розгортатися соціальне забезпечення.

Водночас поряд із розглядом притаманних соціальній проблемі об'єктивних або дійсно наявних умов і ситуацій на прискіпливу увагу заслуговує також її суб'єктивна складова частина. Остання – це ті реальні люди, яких ця проблема безпосередньо стосується. Іншими словами, ними є суб'єкти соціальної проблеми, які визначають ту або ту ситуацію як проблемну. Тому в суб'єктивній складовій частині виокремлюють дві групи суб'єктів соціальної проблеми – причетних до проблеми і залучених у проблему. До причетних до проблеми належать усі індивіди, стан або діяльність яких визначається існуванням соціальної проблеми, а також ті, для яких вона має особливе значення. Своєю чергою причетні до проблеми суб'єкти розподіляються на офірантів, або постраждалих, і виразників проблеми. Серед перших – жертви проблеми, які потерпають від ситуації, що склалася. До других належать ті, хто створює проблемну ситуацію й одночасно сам є проблемою для оточуючих. Що ж до залучених у проблему, то це ті групи індивідів, які визнають наявність певної об'єктивної ситуації, визначають її як соціальну проблему і висувають вимоги щодо її змін. Тобто залученими у проблему є суб'єкти, які опинилися в ситуації розгортання наявної соціальної проблеми, виконуючи власні професійні обов'язки, або ж залучаються до її розв'язання добровільно на підставі особистих інтересів. Але через хитросплетіння суб'єктивної складової частини соціальної проблеми чітко увиразнити технологічні завдання і спланувати їх вирішення буває дуже непросто та проблематично. Подібні завдання переважно ставляться і реалізуються під час аналізу кожної окремої ситуації, в яку залучені суб'єкти конкретної соціальної проблеми.

Відповідно до рівнів суспільного життя всі соціальні проблеми можуть бути розподілені за їх індивідуальною або загальною природою. Соціальні проблеми індивідуальної природи мають особистісно орієнтовану спрямованість і проявляються в таких основних формах, як хвороба, інвалідність, індивідуальна невлаштованість, низька статусність тощо. Подібні соціальні проблеми зумовлені комплексом причин, пов'язаних з індивідуальністю суб'єкта та його побутованням у різних сферах суспільного життя. Соціальні проблеми індивідуальної природи переважно вмотивовані особливостями поведінки, ускладненою соціалізацією, неадекватністю особистості в її взаємодії з соціальними інститутами тощо.

Під час діяльності особистість ставить перед собою певні завдання, які зводяться до реального перетворення соціуму, в якому здійснюється така діяльність. Тому особистісна соціальна проблема є не що інше, як завдання щодо перетворення соціуму, а точніше, системи суспільних відносин, в які включений або хоче поринути суб'єкт діяльності. Здатність до вирішення особистісних завдань, як і здатність до будь-якої діяльності загалом, є проявом особистісного інтелекту. Останній своєю чергою диференціюється, оскільки особистість, наприклад, може проявити прекрасні здібності в діяльності одного виду і бути абсолютно нездат-

ною до діяльності іншого виду. Це пов'язано з інтелектом індивіда як особистісною здатністю до вирішення соціальних проблем і компетентності в цьому специфічному виді діяльності.

Отже, науково-технологічний дискурс соціальної проблеми обов'язково конститується щодо розвитку та вирішення суспільних проблем, в яких часто виразаються незадоволені повністю або частково потреби й інтереси індивідів або певної соціальної групи. Подібні проблеми переважно формулюються як призначені до вирішення соціальні завдання. Будь-яке соціальне завдання – це передусім освоєння наявної ситуації шляхом осмислення, усвідомлення і переведення її на новий рівень існування. Осягнуте соціальне завдання – це вже не тільки препарована, але й перетворена, трансформована в мету і засоби діяльності соціальна проблема. Тобто така соціальна проблема вже опрацьована і підготовлена до її вирішення. З огляду на це соціальне завдання соціального забезпечення – це виявлені суб'єктом його реалізації проблеми й суперечності, розв'язання яких потребує формулювання реальних цілей, вибір дієвих засобів їх досягнення, ціннісних критеріїв та інших компонентів продуктивної діяльності. Отже, ефективне вирішення проблем соціального забезпечення є підґрунтям професійної майстерності, оскільки відображає рівень професіоналізму його виконавців.

Розв'язання соціальної проблеми передбачає участь у цьому процесі як мінімум трьох складників: суб'єкта діяльності (особистості), предмета діяльності (соціальної системи або суспільства) і соціальної проблеми (соціального завдання). Соціальна проблема в цій тріаді є для індивіда формою духовно-практичного перетворення суспільства, наслідком якого виявляється переважно образне ставлення до нього. Кількість можливих перетворень залежить від того, що необхідно перетворювати і хто здійснює перетворення. Але треба мати на увазі, що проблеми загальної природи так само, як і сукупність соціальних проблем загалом, продукуються суспільством.

Соціальні проблеми загальної природи можуть мати різні підстави: від природних катаклізмів до економічних ситуацій. Вони порушують усталені суспільні зв'язки, норми і цінності достатньо великих соціальних груп і співтовариств. Такі соціальні проблеми можуть набувати форми конфлікту або дезорганізації та продукувати дисфункції в суспільних системах. Зокрема, соціальний конфлікт як зіткнення протилежних поглядів та інтересів, напруження і крайнє загострення суперечностей призводить до активних дій, ускладнень, боротьби, яка супроводжується складними колізіями та відсутністю в суспільстві впевненості в безпеці. Залежно від сфери життєдіяльності людей конфлікти між ними можуть поділятися на виробничі, громадські, побутові, політичні тощо. Конфліктувати спроможні окремі особистості, колективи, соціальні групи і суспільні системи. Причини, види, рівні, фази, типи конфліктів та конфліктні ситуації опановує конфліктологія. А ось дезорганізація як відхилення від наявних соціальних норм і цінностей проявляється в різних видах патологій, таких як злочинність, наркоманія, проституція тощо, і потребує розгляду засобами різних соціогуманітарних наук. Бо дезорганізація може бути наслідком складного ланцюга причин – від послаблення організації дій і робіт до руйнування та розладу сформованої організації без заміни її новими формами. Щодо соціальних проблем такими можуть бути стихійні лиха, кризи в економіці й політичній системі, злидні, нерівність, дискримінація, міграція та ін.

Змістовно будь-яка соціальна проблема є комплексом цілей перетворення, засобів їх досягнення, ціннісних критеріїв та аналогічних щодо них інгредієнтів, необхідних для постановки і розв'язання низки соціальних завдань. Вважається, що можна побудувати всеосяжну систему (типологію), яка якісно описує всі ймовірні випадки розв'язання соціальних проблем. Це може виявитися практично корисним. Але в такому разі виникне питання щодо узалежнення реальної життєвої ситуації (конкретної події) з одним із можливих типів соціальних проблем. Проте це питання вирішується або за допомогою методу експертного оцінювання, або шляхом створення спеціальної соціо- і психодіагностичної методики [3, с. 79–105].

Розбіжні соціальні проблеми виникають по-різному, мають неоднакову природу і перебувають у розмаїтих причинно-наслідкових зв'язках. Тому, крім соціальної статистики в структурі суспільної проблеми, варто також виокремлювати її соціальну динаміку. Динамічна природа соціальної проблеми зумовлює необхідність дослідження механізму її розвитку. Проте виокремлення і розгляд елементів такого механізму, а також вираження його динамічних етапів у соціальному забезпеченні здійснюється, як правило, на підставі традиційного підходу. Подібний підхід спирається на об'єктивістське тлумачення сутності соціальної проблеми. Він ґрунтується на виокремленні в ній дисфункцій, патологій, дезорганізації або девіантності як шкідливих чи згубних ознак життя суспільства.

Висновки. Завдання суб'єкта соціального захисту полягає в тому, щоб з'ясувати шкідливі умови функціонування суспільних процесів, розкласти їх на елементи або частини і проаналізувати. Це дасть змогу визначити причини появи виокремлених шкідливих умов та вибрати надійні шляхи і засоби їх ліквідації. Але такий підхід виявляється не дуже продуктивним. По-перше, за допомогою наявного соціогуманітарного знання не завжди вдається виразити соціальну проблему і здійснити її досконалий розгляд. Інакше, ціла низка таких проблем – від глобальних дисфункцій до конкретних проявів девіантності – мали би бути давно виявлені та усунуті з суспільного життя. По-друге, соціальна проблема існує передусім з погляду її визначення і сприйняття суспільством, а не у формах низки таких об'єктивних елементів, як рівні або показники, типи пов'язаних із нею людей, їх кількість та притаманні їм соціальні ознаки або зв'язок умов їхнього життя з різними відібраними соціальними працівниками соціально-економічними чинниками. Насправді об'єктивність

і структура проблеми – це її вторинні ознаки. Навіть якщо держава спроможеться визначити та обґрунтувати якісь умови життя або процеси як згубні для суспільства, останнє може ними загалом знехтувати. По-третє, отримані внаслідок об'єктивного дослідження сутності й структури соціальної проблеми показники не завжди дають змогу суспільству застосувати ефективні та надійні засоби її розв'язання. Навпаки, суспільство часто ігнорує ознаки і свідчення об'єктивного дослідження і приймає рішення з огляду на власні інтереси, наміри та цілі. Тому під час розв'язання соціальної проблеми важливо насамперед усунути ті основні причини конфлікту або дезорганізації, внаслідок яких порушуються усталені суспільні зв'язки, норми і цінності.

Використана література:

1. Александр Дж. Новое теоретическое направление в социологии: одна из интерпретаций. *Социология на пороге XXI века: Основные направления исследований* / Под ред. С. И. Григорьева (Россия), Ж. Коэнен-Хуттера (Швейцария). Москва : Интеллект, 1998. С. 155–164.
2. Верминенко Ю. В. Социология социальных проблем как актуальная отрасль современного социального знания. *Социология*. 2008. № 2. С. 4–12.
3. Калмыков А. А. Структура виртуального события. Виртуальные реальности в психологии и психопрактике. *Труды лаборатории виртуалистики*. 1995. Вып. 1. С. 79–105.
4. Кацьора О. Основні характеристики соціальних проблем. *Нова парадигма*. 2015. Вип. 128. С. 197–207.
5. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19> (дата звернення 05.04.2021).
6. Ритцер Дж. Современные социологические теории. Санкт-Петербург : Питер, 2002. 688 с.
7. Симонова Т. М. Структура социальной проблемы и ее анализ. *Вестник Челябинского государственного университета. Серия Философия. Социология. Культурология*. 2009. Т. 12. С. 103–107.
8. Фуллер Р., Майерс Р. Стадии социальной проблемы. *Контексты современности-II: Хрестоматия* / Сост. и ред. С. А. Ерофеев. Казань : Издательство Казанского университета, 2001. С. 138–141. URL: <http://ecsocman.hse.ru/text/19185440/> (дата звернення 05.04.2021).
9. *The Study of Social Problems: Seven Perspectives*. 7th Edition. Edited by Earl Rubington and Martin Weinberg. 2010. 400 p.

References:

1. Aleksander Dzh. (1998) *Novoe teoreticheskoe napravlenie v sotsiologii: odna iz interpretatsiy*. *Sotsiologiya na poroge XXI veka: Osnovnyie napravleniya issledovaniy* [New theoretical direction in sociology: one of interpretations. Sociology on the threshold of XXI century : Basic directions of researches]. / Pod red. S. I. Grigoreva (Rossiya), Zh. Koenen-Huttera (Shveysariya). Moskva : Intellekt. С. 155–164. [In Russian]
2. Verminenko Yu. V. (2008) *Sotsiologiya sotsialnyih problem kak aktualnaya otrasl sovremennogo sotsialnogo znaniya*. [Sociology of social problems as actual industry of modern social knowledge.] *Sotsiologiya*. Moskva. № 2. S. 4–12. [In Russian]
3. Kalmyikov A. A. (1995) *Struktura virtualnogo sobyitiya. Virtualnyie realnosti v psihologii i psihopraktike* Structure of virtual event. [Virtual realities are in psychology and psychopractice]. *Trudyi laboratorii virtualistiki*. Vyip. 1. Pod red. N. A. Nosova. Moskva. S. 79–105. [In Russian]
4. Katsora O. (2015) *Osnovni kharakterystyky sotsialnykh problem*. [Basic descriptions of social problems]. *Nova paradyhma*. Vyp. 128. S. 197–207. [in Ukrainian]
5. *Pro sotsialni posluhy: Zakon Ukrainy vid 17.01.2019 r. № 2671-VIII*. [About social services: Law of Ukraine from 17.01.2019 year № 2671-VIII.]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19> (data zvernennia 05.04.2021). [in Ukrainian]
6. Rittser Dzh. (2002) *Sovremennyye sotsiologicheskie teorii*. [Modern sociological theories]. Sankt-Peterburg: Piter. 688 s. [In Russian]
7. Simonova T. M. (2009) *Struktura sotsialnoy problemy i ee analiz*. [Structure of social problem and her analysis]. *Vestnik Chelyabinskogo gosudarstvennogo universiteta. Seriya Filosofiya. Sotsiologiya. Kulturologiya*. T. 12. S. 103–107. [In Russian]
8. Fuller R., Mayers R. (2001) *Stadii sotsialnoy problemy. Kontekstyi sovremennosti-II: Hrestomatiya*. [Stages of social problem. Contexts of modernity – II : Reading-book]. / Sost. i red. S.A. Erofeev. Kazan: Izdatelstvo Kazanskogo universiteta. S. 138–141. URL: <http://ecsocman.hse.ru/text/19185440/> (data zvernennya 05.04.2021). [In Russian]
9. *The Study of Social Problems: Seven Perspectives*. 7th Edition. Edited by Earl Rubington and Martin Weinberg. 2010. 400 p.

Zuiev V. M., Novikov B. V., Storozhuk M. I. Social problem as a continuant of social welfare

The article examines the social problems that involve the application of a multiparadigmatic approach to their consideration, which in turn allows for a deeper disclosure of their structure, modeling, and solution. This approach not only provides for the study of the situation in which the social problem arose but also allows modeling the behavior of people who define the situation as problematic. Objective conditions, subjective definition and description crystallize in the structure of the social problem.

It is established that the identification of levels, stages, milestones, properties and other elements in a vehicle of a social problem helps to solve various technological problems of social welfare and to reflect problems in the implementation of social policy.

From the logical point of view, the author proves that the continuant of a social problem is a kind of a polynomial that represents the unity of sequences, connections of multifaceted social needs, interests and goals in its mechanism, formulated as a certain social task.

It is investigated that these tasks are focused on the formation of a proper social environment and are implemented by deploying specialized activities of social institutions. Their work is aimed at a specific person, solving his/her individual problems, and is embodied in various forms of social welfare: assistance, service, support, charity, volunteering.

It is determined that contradictory social problems arise in a different way, have different nature, and are in various cause-and-effect relationships. Therefore, in addition to social statics in the structure of the social problem, one should also identify its social dynamics.

The article proves that the dynamic nature of a social problem necessitates the study of the mechanism of its development based on the traditional approach, which is based on an objectivist interpretation of the essence of the social problem. It is based on the identification of dysfunctions, pathologies, disorganization or deviance in it as harmful or destructive signs for the life of society.

Key words: *social problem, continuant of a social problem, social problem structure, social problem solution, multiparadigmatic approach.*